

DU LỊCH - HOA HỒNG & GAI NHỌN

“Ganh đua trong ngành du lịch có nghĩa là tự bán chính mình, hình ảnh và tính sáng tạo của mình, tự coi mình như vật thể thu hút du khách” - tôi nhớ có lần một chính trị gia nổi tiếng người Ấn Độ đã thốt lên như vậy khi chúng kiến những đổi thay đến “đáng lòng” ở địa danh du lịch nổi tiếng Bali - thánh địa của người Hindu. Có thật vậy không khi du lịch đã từng làm thay đổi bộ mặt của nhiều quốc gia và vẫn đang là mũi nhọn phát triển của nhiều nền kinh tế?

Ta còn không, Sa Pa?

Theo con đường quanh co uốn lượn quanh năm mây trắng phủ bóng bệnh, đập vào mắt du khách sau tấm biển “Sa Pa - Bản Cát Cát - Làng văn hóa” là hình ảnh những trẻ em dân tộc H’mông đứng trước cổng bản, tay cầm những khăn, áo, vỏ gối, chăn, vòng bạc... chào hàng. Trong thời gian biểu của các em, việc đi học là thứ yếu, vì buổi ngày còn bận đi bán đồ lưu niệm, tối đến tham gia chợ tình với những điệu khèn và vòng nhảy. Thế mới hiểu, tại sao ở vùng đất du lịch này, “thầy giáo muốn dạy chữ phải tự tìm đến nhà học sinh”!

Ngày xưa, chợ tình Sa Pa chỉ họp mỗi tháng một phiên. Bây giờ theo nhu cầu của du khách, chợ họp mỗi tuần một phiên vào thứ Bảy. Chợ tình bây giờ không còn là dịp để trai gái H’mông tỏ tình với nhau. Bỏ quên e ấp làm duyên, nhiều thiếu nữ diện “váy bò” xuống chợ rôm rả trò chuyện với khách. Lần trong điệu khèn đập diu, đây đó những tiếng vỗ tay hò hét làm huỷ hoại cả một góc chợ. Chỉ có đêm trời lạnh, sương rơi là vẫn như xưa, còn những giọt sương nay mang vị đắng của tuổi thơ miền sơn cước.

Hoa hồng và gai

Nói đến “công nghiệp không khói”, người ta thường nghĩ ngay đến lượng ngoại tệ dồi dào mà du khách đem tới. Nhưng theo các con số thống kê

bởi chẳng mấy ai thiết tha học giữa bối cảnh một nhân viên tạp vụ có mức thu nhập hơn cả một nhà giáo. Chưa kể song hành với làn sóng du

khách là đủ thứ tệ nạn như cờ bạc, ma túy, mại dâm... Và trong nhiều trường hợp, những chiếc ví dày cộm của du khách đã góp phần thúc đẩy đà lạm phát “hành hạ” nền tài chính quốc gia sở tại.

Ngay đến nền văn hóa bản địa truyền đời ngàn năm cũng bỗng chốc biến thành dịp lễ hội dân tộc thuần túy theo nhu cầu của du khách. Người ta cố sức cải biên những bản sắc cổ truyền sao cho thật hợp khẩu vị “ngoại”. Lại thêm sự xuống cấp nghiêm trọng của các tụ điểm du lịch tại các nước đang phát triển. Sự hoang phế, tiêu điều từ các quần thể di tích, sự ô nhiễm trầm trọng tại các vùng vốn được thiên nhiên ưu đãi khiến nhiều nhà du lịch học tên tuổi phải cảnh báo rằng: Các nước đó cư xử với di sản y như với nguồn khoáng sản dưới lòng đất vậy. Nên nhớ rằng, của trời cho ấy chỉ dùng được tối đa là vài thập niên nữa mà thôi.

>> MINH TUỆ
Bộ Văn hóa - Thể thao - Du lịch